

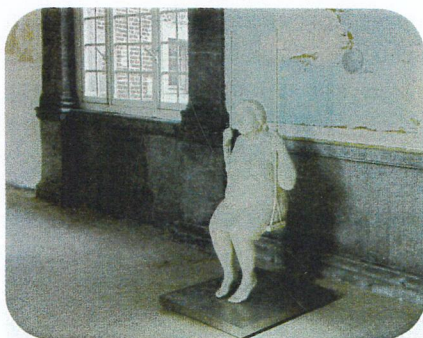
De schoonheid van de zielsverduistering

In Oud-Rekem, het 'mooiste dorp van Vlaanderen', deed het kasteel nog dienst als psychiatrische instelling. 'Lucht is tastbaarder dan mijn gedachte' schreef een patiënt in schoonschrift hoog op de muur. De pakkende zin bleef achter en gaf het startschot voor een innemende tentoonstelling met 17 kunstenaars en een collectie relictten van de Fluxus-beweging. | Christine Vuegen

De onoverkomelijke vluchtigheid, vergankelijkheid en veranderlijkheid van het leven worden bij de kraag gegrepen door kunstenaars zoals Henk Visch, Sofie Muller en een aanstormende garde. Het is een heterogeen gezelschap, en toch is het een stevig geheel dat uitzwermt in de leegstaande waterburcht. Het Kasteel D'Aspremont-Lynden was op het einde van de 16de eeuw eigendom van de gelijknamige familie. In het afbladderende decor waart een merkwaardige mengeling rond van oude glorie en een duister verleden. Sporen van de geschiedenis zijn verzameld in een museumruimte. Daar zie je dat het een militair ziekenhuis was, een

▲ Henk Visch, 'Feelings of affinity are extremely complex', 1990.

▲ Sofie Muller, 'Elza', 2009.

opvanghuis voor daklozen, een gesticht voor justitiekinderen en een rijkskrankzinnigengesticht. In 1974 verhuisde de instelling naar een nieuwbouw. De benauwende isoleercel is een schrijnend restant. Het wordt een mooie traditie dat het kasteel jaarlijks is bezield door een tentoonstelling, dankzij curator Annemie Van Laethem. De titel leende ze van een patiënt. 'Lucht is tastbaarder dan mijn gedachte' is een poëtische formulering die de

vinger legt op de ongrijpbaarheid van de geest, een geestesgesteldheid waar we allemaal mee vertrouwd zijn. Je kent ze wel, die vage, rondfladderende gedachten die zich maar niet concretiseren.

Museaal onderonsje

Vorig jaar streek daar 'De Oversteek' neer, in samenwerking met het Bonnefantenmuseum in Maastricht. Nu zijn er twee bruiklenen van het M HKA in Antwerpen. Mark Dion is de Amerikaanse kunstenaar die graag op de foto staat in een witte laboratoriumjas. Hij plaatst een vraagteken bij de rol van specialisten en classificatiesystemen. Tegen het burgerlijke behang van 'The Corridor of Extinction' hangen zwart-witfoto's van uitstervende diersoorten. Het is een huiselijke gang waar twee goudvissen in een bokaal zwemmen. Met een kwinkslag neemt hij onze sentimentele omgang met de natuur op de korrel. Ver van ons bed verdwijnen ganse soorten, en daar lijken we prat op te gaan door de foto's te koesteren. De andere bruikleen is 'Feelings of affinity are extremely complex' van Henk Visch. Zes bronzen schaatsers glijden gracieus alle kanten uit. De Nederlandse kunstenaar werpt beelden in de wereld die uitmunten in melancholie. Ze evoceren het drama van de kwetsbare mens in een veranderlijke wereld en pompen er poëtisch een vleugje luchtigheid in die de zwaarte van het bestaan transformeert in een al dan niet draaglijke lichtheid. Het aantal kunstenaars vermenigvuldigt zich door er een collectie affiches, documenten en kleine objecten van Fluxus bij te brengen. Het is een verzameling met een hoge relikwiewaarde. In de jaren 60 ontkiemde een los-vaste beweging. Er cirkelden grote namen rond zoals Joseph Beuys, Yoko Ono en Nam June Paik. Ze hadden aandacht voor het toeval en opteerden vaak voor het spel. Onderwijl morrelden ze aan de spelregels van de maatschappij en de kunstmarkt. Het is een fenomeen dat kiemen blijft uitzaaien in de eigentijdse kunst.

Beklijvende momenten

Een onthutsend teder beeld is 'Elza' van Sofie Muller, een bleke sculptuur van een dementerende grootmoeder op een schom-

▲ Sofie Muller, 'Oscar', 2010.

mel. Een nieuw werk van de Gentse kunstenaar is 'Oscar'. Op een tegelvloersokkel staat een jongen van gepatineerd brons. De zwartgeblakerde buik van hout is het enige wat rest van het bovenlichaam. Een andere Vlaamse kunstenaar om goed in de gaten te houden is Ruben Bellinx. In losstaande videoprojecties verscheuren drie honden een stoel, alsof ze de verstikkende

huiselijkheid en de zittende mens aanvalen. Meerdere deelnemers hebben een nieuwe ingreep uitgevoerd. De Braziliaan Eduardo Padilha heeft elementen van het interieur opnieuw uitgevoerd en voegde er zelfgefabriceerde slaapzakken aan toe met poëtische zinnen. Karen Vermeren heeft her en der grillige landschappen met tape aangebracht en Steven Baelen liet zich inspireren door de fries van 33 uitvergrote postkaarten die een patiënt in de slaapzaal schilderde. Wandreliëfs van Femmy Otten doen vaagweg denken aan Pompei en andere archeologische sites. Gezichten duiken op uit witte pleister en daar zweven kleurrijke, abstracte motieven rond. Ze lijken de wereld te willen ordenen, maar hangen in het ijle alsof ze nog minder tastbaar zijn dan lucht. De jonge Nederlandse kunstenaar verblijft in de posthogeschool HISK in Gent. In het tentoonstellingsboekje zegt ze dat ze in haar werk alles bij elkaar probeert te brengen wat ze liefheeft: "de schoonheid op het moment dat ze verdwijnt, de liefde en de verlatenheid... de zielsverduistering". ♦

'Lucht is tastbaarder dan mijn gedachte'.
Tot 26/09 in Kasteel D'Aspremont-Lynden,
Groenplaats 1, Oud-Rekem, za-zo 11-17 uur,
© 0496/76.48.08, vanlaethem@telenet.be.

Vergeet niet
uw
Huisarts

Adreswijziging
circulation@roulartamedica.be